

Akatemioiden asema ja rooli suomalaisessa urheilussa – kaikuja auditoinnista

Jari Lämsä

KIHU

Taustaa akatemiatoiminnalle

1. Suomalainen urheilujärjestelmä

- **Koostuu monista itsenäisistä, perinteisistä, oman sektorinsa toimijoista:**
 - Eriytymisen ja uusien organisaatioiden rakentamisen rinnalle nousevat eri toimijoiden väliset suhteet
 - Koordinaation, neuvottelun merkitys kasvaa
 - Kentällä on paljon vakiintuneita toimintamalleja
 - Verkostosukkulat kohtaavat järjestelmän vartioita
- **Akatemioiden tulee sopia suomalaiseen järjestelmään:**
 - Tehokas toiminta = saa jotain uutta irti olemassaolevista rakenteista
- **Akatemioiden tulee haastaa suomalaista järjestelmää:**
 - Osoittaa kehityskohtia ja -malleja

Taustaa akatemiatoiminnalle

2. Kasvatuksesta koulutukseen:

- **Urheilujärjestelmä kohtaa uudenlaisen kasvatustarpeen:**

- Aikaisemmin kasvatettiin osana joukkoliikettä - pidettiin huoli urheilijoiden esikuvallisuudesta
- Tänä päivänä kasvatustarve liittyy yksilöihin – motivoida urheilijat hoitamaan myös siviiliuran velvoitteet, suurimpana ammattiin opiskelu
- Vuolle (1977): “Ennen aktiivisen kilpailu-uran alkua ovat tulevat huippu-urheilijat eläneet koulunkäyntivaihetta, joka aktiivisen kilpailu-uran alkutaipaleella on vähitellen vaihtunut opiskeluksi ja näin jatkunut keskimäärin 15 %:lla vastaajista myös huippuvuoteen, muiden siirtyessä tänä ajankohtana työelämän piiriin.” (n 550 huippu-urheilijaa 1950-1970-luvuilta)
- Valtion urheilija-apurahaa nauttivista urheilijoista puolet opiskelee. Olympiakomitean tukiurheilijoista opiskelijoita on noin 60 %. Jalkapallossa ja jääkiekossa siviiliammattin hankkiminen siirtyy usien peliuran jälkeiseen aikaan (OPM 2004).

Akatemiaverkosto 2008

- **V. 2008 yhteensä 15 akatemiaa, joista auditoitu 9 kpl:**
 - 2 800 urheilijaa yli 50 lajissa
 - yhteensä 130 1. tason urheilijaa ja lähes 400 korkea-asteen urheilijaa.
 - Akatemian alaisuudessa k.a. 9 urheilulajia, joissa tarjotaan valmennusta
 - Akatemialajeissa noin 150 valmentajaa
 - Akatemioiden yhteenlaskettu “liikevaihto” n. 1 milj. €
 - 4 opetustoimen alla, 2 urheiluopistovetoista, 2 säätiötä sekä yksi yhdistys.
 - 100 oppilaitosta:
 - 4 peruskoulua, 67 toisen asteen oppilaitosta ja 28 korkea-asteen oppilaitosta/yliopistokeskusta (pääallekkäisyyksiä on)
- Paljon toimivia ratkaisuja opiskelujen ja urheilun yhdistämiseen
- Haasteita:
 - Ammattivalmennuksen kehittäminen yhdessä lajien kanssa
 - Verkostosukkuloiden aktiivisuus ja jaksaminen
 - Korkea-asteen urheilijoiden omatoimisuus – auttaako tiedotus & markkinointi?

Akatemiapalvelut

Opiskelupalvelut

- Opinto-ohjaus, opintojen erityisjärjestelyt, Ura-ohjaus

Valmentautumispalvelut

- Valmennus, testaus, psyykinen valmennus

Terveyspalvelut

- fysioterapia, lääkäri, hieroja, ravintoasiantuntija

Urheilu-urapalvelut

- media- & sponsoriyhteys, antidoping, toimisto

Palvelujen käyttö ja tärkeys

	Käyttö AMK /		Tärkeys
Fysioterapia	22 %	11 %	63 %
Lääkäri	14 %	15 %	58 %
Hieroja	26 %	26 %	63 %
Opinto-ohjaus	39 %	11 %	
Opint.	35 %	16 %	52 %
Valmennus	31 %	30 %	
Testaus	31 %	22 %	

Lähde: Gröhn & Riihivuori 2008

Akatemioiden mahdollisuudet Suomalaisessa urheilussa

- **Paikallisella / alueellisella tasolla**
 - Urheilutoimijoiden tihentyminen, joka mahdollistaa lahjakkuuden kehittymisen:
 - Päivittäis- ja ammattivalmennuksen työmaa
 - Kokonaisvaltaisen valmennuksen kehittäminen
 - Yhteistyöverkosto
 - Vähentää päällekkäisiä toimintoja
- **Valtakunnallisella tasolla**
 - Huippu-urheilun “käsivarsi” maakuntakeskuksiin
 - Ylhäältä ohjaaminen (resurssit, tietotaito, osallisuus)
 - Akatemit laajentavat huippu-urheilun käsitettä
 - Yli 50 lajia n. 4000 urheilijaa

Akatemioiden mahdollisuudet

Oppilaitoksissa:

- Erottaa huipulle tähtäävän urheilun oppilaitoksissa, tekee kustannukset läpinäkyviksi ja oikeuttaa erityisjärjestelyt
- On eturintamassa kehittämässä uusia opiskelukäytäntöjä

Kunnissa/maakunnissa:

- Keskittää huippu-urheilua
- Vahvistaa kuntien ja alueiden imagoa